

๑๐๙๓
วันที่ ๒ มี.ค. ๒๕๖๖
จำนวน ๑๔.๕๙
เวลา.....

ที่ นร ๐๕๕๓/ว ๘๘

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๓๓/๗
ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา ความละเอียดปรากฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ลงมติ

๑. เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒
ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ

๒. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด
ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามแนวทางการดำเนินการดังกล่าวโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน เอกอธิการ กสม. เพื่อโปรดทราบ
และเห็นควรคง กสกม./กสก. ดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจิราภรณ์ ทองคำวัฒน์)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

(นางณัฏฐ์จาเร อนันตศิลป์)
เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- ๒ มี.ค. ๒๕๖๖

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๒ (มาลัยวรรณ)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๕๕ (สมมติ/เรียน/๖๖-๐๐๒)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

๗๗๗
มอบ สกม. ดำเนินการ
มอบ สบก. ดำเนินการ

(นายพิทักษ์พล บุญยามาศิค)
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ๓ มี.ค. ๒๕๖๖

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๓๗/๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วน ที่ นร ๐๙๓๗/๒๖๓ ลงวันที่ ๘ ชั้นวันคุณ ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอ เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้
เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม^๑
คณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๕ (๑) และรองนายกรัฐมนตรี (นายวีระณุ เครือจาม) สั่งและปฏิบัติ
ราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมาด้วยแล้ว
ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน^๒
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ได้บัญญัติ
ในมาตรา ๒๒ วรรคสองว่า กฎหมายที่มิใช่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ต้องมีการ
ออกกฎหมาย หรือกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตาม
กฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎหมายดังกล่าวหรือยังมิได้
ดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ และบทบัญญัติในเรื่องนั้น
ถือว่าหรือเป็นผลร้ายต่อประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันสิ้นผลบังคับ แต่ในกรณีที่
บทบัญญัติในเรื่องนั้นให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับได้โดยไม่ต้อง
มีกฎหมายหรือดำเนินการดังกล่าว โดยระยะเวลาสองปีดังกล่าวคณะกรรมการรัฐมนตรีจะมีมติขยายอภิไธakis ให้
แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว ทั้งนี้ มาตรา ๓๙ (๑) กำหนดให้
ระยะเวลาสองปีตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
มีผลใช้บังคับ ให้นับแต่มื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (นับแต่วันที่
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔)

๑.๒ คณารัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้หน่วยงานของรัฐ ทุกแห่งตรวจสอบบกฏหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบทุกฉบับเพื่อดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง ให้ทันภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ อย่างเคร่งครัดเพื่อมีให้เกิดเป็นมาตรฐานที่ดี

๑.๓ คณารัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ มอบหมายให้หน่วยงาน ของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมาย เร่งตรวจสอบบกฏหมายในความรับผิดชอบของตนว่า มีกรณี ที่ต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒ หรือไม่ หากมี ต้องเร่งออกกฎหมาย หรือดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(๑.๓.๑) ภายในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับ ก่อนวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

(๑.๓.๒) ภายใน ๒ ปี นับแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับ สำหรับกฎหมายที่มีผล ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ในการออกกฎหมายดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงระยะเวลาร่วมกับการเสนอ เรื่องต่อคณารัฐมนตรี และระยะเวลาที่จะส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาด้วย โดยต้องไม่น้อยกว่า ๘๐ วัน ก่อนวันครบกำหนดดังกล่าว

ทั้งนี้ หากมีมาตรการออกกฎหมายหรือดำเนินการใดจนเป็นเหตุให้บัญญัติของ กฎหมายต้องเป็นอันสิ้นผลบังคับลงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ย่อต้อง รับผิดหากเกิดความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน

๑.๔ ตามหนังสือที่ อ้างถึง คณารົມการกฤษฎีกา (คณพิเศษ) มีข้อสังเกต เพิ่มเติมในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๙/๒๕๖๓* ว่า ถึงแม่บัญญัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ จะกำหนดเพียงให้ ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แม้จะยังไม่มีการออกกฎหมายหรือดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่กรณีดังกล่าวไม่ได้มีผลทำให้หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ไม่ได้ดำเนินการนั้น หลุดพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากประชาชนได้รับ ความเสียหายจากการนี้ดังกล่าว หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจต้องรับผิดต่อความเสียหาย ที่เกิดขึ้นทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง แล้วแต่กรณี จึงสมควรที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ ของรัฐจะต้องเร่งรัดในการออกกฎหมายหรือดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติและภายในระยะเวลาที่กำหนด อย่างเคร่งครัด

๑.๕ คณารัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ มอบหมายให้หน่วยงาน ของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายตรวจสอบบกฏหมายในความรับผิดชอบของตนว่า มีกรณีที่ ต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายตามมาตรา ๒๒ หรือไม่ โดยให้มีการเร่งออกกฎหมายหรือดำเนินการ ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับสำหรับกฎหมาย ที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป หรือภายในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม

* บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การออกกฎหมายโดยบังคับมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (กรณีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๙)

๒๕๖๖ สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในการออกกฎหมายด้านนี้เป็นการตั้งกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วในการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี รวมตลอดทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมในการออกกฎหมายนั้นด้วย เพื่อมิให้มีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี หรือส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นจำนวนมากในเวลาใกล้จะครบกำหนดระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ กำหนด หากไม่อาจดำเนินการได้ทันและส่งผลให้บังคับนั้นไม่ได้เป็นอันสืบผลบังคับ หรือส่งผลให้ประชาชนเรียกสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายหรือการดำเนินการใด ย่อมก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินอันเกิดจากการที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ทำหน้าที่ออกกฎหมายหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจซึ่งของตน ในกรณี หน่วยงานของรัฐหรือผู้มีหน้าที่ย่อมต้องรับผิดชอบและรับผิดทั้งในทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง หากเกิดความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดินหรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

เพื่อมีข้อเสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๗ ที่กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายอาจเสนอแนะการดำเนินการต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาได้

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โดยที่บรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ใช้บังคับ (วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) จะครบกำหนดระยะเวลาการออกกฎหมายหรือดำเนินการตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ หน่วยงานต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเร่งสำรวจตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ว่ามีกรณีใดบ้างที่เข้าข่ายต้องออกกฎหมายหรือต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายหรือดำเนินการดังกล่าว เพื่อดำเนินการออกกฎหมายหรือดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ อีกต่อไป ก็จะเป็นการล้าหลัง ซึ่งหน่วยงานสามารถออกได้เอง อาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการเนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนของหน่วยงานอื่น เช่น สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยจึงต้องเร่งดำเนินการดังต่อไปนี้เพื่อมิให้มีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี หรือส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาที่กระชันจัดหรือใกล้จะครบกำหนดในเดือนพฤษจิกายน ๒๕๖๖

๔. สาระสำคัญและแนวทางการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานี้ฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการรัฐมนตรีให้รับผิดชอบการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ขอเรียนเสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๔.๑ ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งตรวจสอบกฎหมายในความรับผิดชอบของตน ซึ่งมีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ว่ามีบทอาชญากรรมหรือบทบัญญัติใดที่เข้าข่ายเป็นกรณีที่ต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ แต่ยังไม่ได้มีการออกกฎหมายหรือดำเนินการดังกล่าว หลงเหลืออยู่หรือไม่ แล้วรวมทั้งระบบทุกฉบับและทุกมาตรการที่ให้อำนาจในการออกกฎหมาย หรือดำเนินการดังกล่าว

๔.๒ ให้หน่วยงานของรัฐเร่งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายข้อ ๔.๑ ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ในกรณีที่เป็นกฎหมายที่หน่วยงานสามารถออกได้เองหรือดำเนินการได้เอง หรือสามารถเสนอขอรับรองต่อเจ้ากระทรวงพิจารณาลงนามในร่างกฎหมายหรือดำเนินการได้ ตามที่กฎหมายกำหนดได้เอง ให้เร่งรัดดัดทำร่างกฎหมายหรือดำเนินการนั้นภายในขอบหน้าที่และอำนาจของตนโดยเร็ว ให้แล้วเสร็จไม่เกินวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานคำนึงถึงระยะเวลาในการส่งร่างกฎหมายที่ต้องนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับด้วย

๔.๒.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายหรือการดำเนินการที่ต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการรับรองต่อเจ้ากระทรวงพิจารณา เนื่องจากต้องดำเนินการในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒

๔.๒.๓ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการรักษาภูมิภาค ให้ดำเนินการตามข้อ ๔.๒.๒ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการรักษาภูมิภาคตรวจพิจารณาได้ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการส่งร่างกฎหมายไปนำเสนอประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

๔.๓ ในกรณีที่หน่วยงานได้ดำเนินการตามข้อ ๔.๑ แล้วพบว่าต้องมีการออกกฎหมายหรือการดำเนินการได้ ฯ หลงเหลืออยู่จำนวนมาก ซึ่งอาจดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ทันภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ หรือเป็นกรณีที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามข้อ ๔.๒ แล้วปรากฏในภายหลังว่า อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จหรือครบถ้วนไม่ทันกำหนดวันดังกล่าว ให้พิจารณาดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรับรองเพื่อขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ออกไปอีกหนึ่งปี ทั้งนี้ โดยให้ระบุเหตุผลความจำเป็นของการขอขยายระยะเวลาดังกล่าวประกอบด้วย

๔.๔ โดยที่มาตรา ๒๒ วรรคสอง กำหนดให้มีคณะกรรมการรับรองต่อเจ้าหน้าที่ หรืออนุมัติการขยายระยะเวลาอีก ๑ รอบ จึงต้องมีมติที่ก่อนครบกำหนดระยะเวลาเหล่านั้น (สำหรับกรณีนี้ คือ ก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) ดังนั้น ในกรณีที่หน่วยงานได้พิจารณาดำเนินการขอขยายระยะเวลาตามข้อ ๔.๓ ให้คำนึงถึงระยะเวลาที่สำนักเลขานุการคณะกรรมการรับรองต้องดำเนินการต่อไป ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชั้นตอนในการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรับรองเพื่อพิจารณา มีมติด้วย ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาในการเสนอเรื่องขอขยายระยะเวลาตามข้อ ๔.๓ ให้เป็นไปตามที่สำนักเลขานุการคณะกรรมการรับรองต่อเจ้าหน้าที่

๔.๕ อนึ่ง ในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการรับรองต่อเจ้าหน้าที่ หรือ ๔.๒.๓ นอกจากร่างกฎหมายที่เสนอตน หากยังมีร่างกฎหมายที่ต้องหรืออาจต้องออกหรือดำเนินการอีกนั้นที่ต้องดำเนินการให้ทันภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เหลือคงค้างอยู่อีก หน่วยงานผู้เสนออาจเสนอขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ตามข้อ ๔.๓ และ ๔.๔ ไปพร้อมกันด้วยก็ได้

๔.๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับภายในห้องวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่องดัดแปลงกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ภายในสองปีนับแต่วันที่กฏหมายนั้นมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้นำแนวทางในข้อ ๔.๑ ๔.๓ ๔.๔ และ ๔.๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

๕. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบ และมอบหมายสั่งการให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยเร่งรัดดัดแปลงกฎหมายหรือดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามแนวทางในข้อ ๔ โดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อมีผลให้ เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน หรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำทราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรัชญ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองพัฒนากฎหมาย
ฝ่ายวิจัยและพัฒนากฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๑๗๐๖ - ๙ ต่อ ๑๑๘๕ (นายปณตภรฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๗๑
www.krisdi.go.th
www.lawreform.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocr.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายปณตภร จิรเชติ)
นักกฎหมายกฤษฎีกานำยการพิเศษ
๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวมาลัยวรรณ พงษ์ภรณ์อัตระ)
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๕๗๕๗
ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๒)/ผด.๑๙ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง การเร่งรัดออกกฎหมายหรือดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อให้คณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาเมตตาเร่งรัด
ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนาของคณะกรรมการและบทบัญญัติของมาตรา ๒๒ วรรคสอง
ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายแก่
การบริหารราชการแผ่นดิน หรือต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย
จึงเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การออกกฎหมายให้บังคับมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒
(กรณีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๑)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีหนังสือ ด่วน ที่ กษ ๗๒๐๔/อ๖๓๘ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๑ มีบทบัญญัติบางมาตราที่ยังไม่ได้มีการออกกฎหมายต่อเนื่องการอ่านย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายได้ ได้แก่ กรณีที่หนึ่ง การประกาศกำหนดกิจการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนนี้ตามคำว่า “เกษตรกรรม” ในมาตรา ๔ กรณีที่สอง การประกาศกำหนดชนิด จำนวน และเงื่อนไขของการรุกรุกอปเปรตเตอร์กิจกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ตามมาตรา ๓๐ (๒) และกรณีที่สาม การออกกฎหมายระหว่างกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข สำหรับการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินกรณีการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๙ ส.ป.ก. จึงขอหารือว่าบทบัญญัติทั้งสามกรณีดังกล่าว อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จะต้องมีการออกกฎหมาย หรือดำเนินการอ่านย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของ ส.ป.ก. โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ส.ป.ก.) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วน ที่ นร ๐๘๑๓/๒๖๓ ลงวันที่ ๕ ฉันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐธรรมนตรี

มาตรา ๒๒ การจัดทำร่างกฎหมายได้ที่จะกำหนดให้มีโทษอาญา โทษทางปกครอง หรือสภาพนั้นคับที่เป็นผลร้ายอื่นแก่ฝ่ายใดในหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีบทบัญญัติที่กำหนดให้การขออนุญาตหรืออนุญาตหรือการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไข ที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายนั้นต้องมีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้เข้าบทบัญญัติดังกล่าวในทางที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลจนกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายหรือจันทร์จะมีการออกกฎหมายต่อไปแล้ว

กฎหมายที่มิให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ต้องมีการออกกฎหมาย หรือกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการอ่านย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ หากมิได้มีการออกกฎหมายดังกล่าวหรือยังมิได้ดำเนินการนั้นภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้น

(มีต่อหน้าต่อไป)

มุ่งหมายที่จะเร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายได้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยกำหนดให้บทบัญญัติในเรื่องที่ก่อให้เกิดภัยธรรมัยเป็นผลร้ายต่อประชาชนเป็นอันสืบผลบังคับใช้ในกรณีที่มิได้มีการออกกฎหมายหรือมิได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ แต่ถ้าบทบัญญัติ ในเรื่องนี้ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายหรือดำเนินการดังกล่าว โดยกฎหมาย๒ ที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ วรรคสอง ได้แก่ กฎหมายในระดับพระราชนักขัตติและประมวลกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว หากจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติก่อน ประชาชนจึงจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์ หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติภายในระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา ๒๒ วรรคสอง เว้นแต่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จะได้รับการขยายระยะเวลาให้ตามมาตรา ๓๙ (๑)^๑

สำหรับปัญหาที่หารือมานั้น แยกพิจารณาได้เป็นรายกรณีดังนี้

กรณีที่หนึ่ง การออกประกาศตามมาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “เกษตรกรรม” เป็นกรณีที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดกิจการอื่นนอกจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้เป็นการเพิ่มเติม โดยให้ถือเป็นการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งการประกาศกำหนดกิจการอื่นจะทำให้ผู้ซึ่งประกอบกิจการตามที่รัฐมนตรีประกาศ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

เมื่อผลให้บังคับ และบทบัญญัติในเรื่องนี้ก่อภัยธรรมัยเป็นผลร้ายต่อประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันสืบผลบังคับ แทนในกรณีที่บทบัญญัติในเรื่องนี้ให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชน ให้บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับได้โดยไม่ต้องมีกฎหมาย หรือดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ระยะเวลาสองปีดังกล่าวควบคุมรัฐมนตรีจะมีมิติขยายออกไปอีกได้แต่ไม่เกินหนึ่งปี และต้องมีมติ ก่อนที่จะครบกำหนดเวลาสองปีดังกล่าว

๑๗๖

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และประมวล

กฎหมาย

๑๗๗

มาตรา ๓๙ ในวาระเริ่มแรก

(๑) ระยะเวลาสองปีตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง สำหรับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้นับแต่เมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

๑๗๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

๑๗๙

“เกษตรกรรม” หมายความว่า กิจการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑๘๐

๑๘๑

กำหนดเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตามความหมายของบทนิยามคำว่า “เกษตรกร”^๕ อันอาจได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๙ กรณีจึงเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่จะต้องมีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมาย บัญญัติก่อนจึงจะทำให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้ ดังนั้น การออกประกาศตาม มาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “เกษตรกร” จึงอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จึงมีหน้าที่พิจารณาว่ากิจการในอนาคตการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่สมควรกำหนดให้เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อให้ผู้ซึ่งประกอบ กิจการดังกล่าวได้รับสิทธิประโยชน์จากพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ และโดยที่ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ปัจจุบัน การประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้พัฒนารูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากที่เคยทำอยู่เมื่อ ๔๕ ปีที่แล้ว อันจะทำให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในรูปแบบหรือวิธีการใหม่อาจไม่อยู่ในข่ายที่จะเป็นเกษตรกร ตามที่มีบทนิยามไว้เดิม กรณีจึงเป็นการสมควรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องอยู่ติดตามดูแล เพื่อมิให้เกษตรกรต้องเสียสิทธิอันพึงมีตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ ส.ป.ก. จึงต้องเร่งรัดดำเนินการออกประกาศโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ

กรณีที่สอง การออกประกาศตามมาตรา ๓๐ (๒)^๗ ซึ่งกำหนดให้เกษตรกร ซึ่งประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด อาจได้รับการจัดที่ดินให้ได้ในจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ จะเห็นได้ว่าการที่เกษตรกรซึ่งเลี้ยงสัตว์ใหญ่ จะได้รับสิทธิ์ดังกล่าวจะต้องมีการประกาศกำหนดเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่เสียก่อน การออกกฎหมาย ดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ “ต้องออกกฎหมาย” เพื่อที่ประชาชนจะได้รับสิทธิประโยชน์ จากกฎหมาย ดังนั้น การออกประกาศตามมาตรา ๓๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมฯ จึงอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และให้หมายความรวมถึง บุคคลผู้ยากจนหรือผู้aabการศึกษาทางภาษาต่างประเทศ หรือผู้เป็นบุตรของเกษตรกร บรรดาซึ่งไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นของตนเองและประสูตรค่าจายภูมิอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดใน พระราชบัญญัตินี้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

๑. ประกาศจัดที่ดินที่ ๓, ข้างต้น

“มาตรา ๓๐ บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. ได้มาให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดให้ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หั้นี้ ตามขนาด การถือครองในที่ดินดังกล่าวท่อไปนี้

(๑) จำนวนที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่ สำหรับเกษตรและบุคคลในครอบครัวเดียวทั้ง ๑๒ คน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่นนอกจากเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตาม (๒)

(๒) จำนวนที่ดินไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ สำหรับเกษตรและบุคคลในครอบครัวเดียวทั้ง ๑๒ คน ซึ่งใช้ประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

กรณีที่สาม การออกกฎหมายระหว่างประเทศตามมาตรา ๓๙ "ซึ่งมีบทบัญญัติยกเว้นให้สามารถโอนที่ดินได้เฉพาะกรณีการอุดหนุนทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม และกรณีการโอนให้แก่สถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. โดยการโอนดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายระหว่าง การออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ทายาทโดยธรรมซึ่งเกษตรกรสามารถรับโอนที่ดิน และเกษตรกรสามารถโอนที่ดินให้แก่สถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. ได้ กรณีจึงเข้าลักษณะของบทบัญญัติที่จะ "ต้องออกกฎหมาย" เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ ส.ป.ก. จึงต้องเร่งรัดดำเนินการโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ข้ากว่าระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดเข่นเดียวกับกรณีการออกประกาศตามมาตรา ๕ บทนิยามคำว่า "เกษตรกรรม" และการออกประกาศตามมาตรา ๓๐ (๒)

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะกรรมการกฤษฎีกา) มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า บทบัญญัติ มาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ จะกำหนดเพียงให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายบัญญัติได้ แม้จะยังไม่มีการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติคัดตาม แต่กรณีดังกล่าวไม่ได้มีผลทำให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติแต่มิได้ดำเนินการนั้น ลุลุพันจะจากความรับผิดตามกฎหมายแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากประชาชนได้รับความเสียหายจากการนี้ดังกล่าว หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง แล้วแต่กรณี จึงสมควรที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเร่งรัดในการออกกฎหมายหรือดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติและภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยย่างเครื่องครัด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

มาตรา ๓๙ ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นได้ เว้นแต่เป็นการตกลงทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายระหว่าง